

مشق امروز دانشگاهیان آذربایجان / در قیام 29 بهمن تبریز چه گذشت؟

حرکت‌های سیاسی – مذهبی مردم شهر تبریز در طول تاریخ نهضت امام خمینی (ره) از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده است که تبلور عینی آن قیام 29 بهمن در سال 56 است و در واقع قیام 29 بهمن تبریز اولین حلقهٔ زنجیره‌ای بود که قیام 19 دی قم را به قیام های پی در پی ایران زمین متصل نمود.

حرکت های سیاسی – مذهبی مردم شهر تبریز در طول تاریخ نهضت امام خمینی (ره) از جایگاه ویژه ای برخوردار بوده است که تبلور عینی آن قیام 29 بهمن در سال 56 است و در واقع قیام 29 بهمن تبریز اولین حلقهٔ زنجیره ای بود که قیام 19 دی قم را به قیام های پی در پی ایران زمین متصل نمود.

خبرگزاری فارس از تبریز- موسی کاظم زاده: بسیاری از اندیشمندان و متفکران حوزه سیاسی و مذهبی بر این باورند که عامل مذهب از قوی ترین و اصلی ترین عواملی است که در پیدایش و پیروزی انقلاب اسلامی نقش به سزایی داشته است و در این میان با مرور ادبیات سیاسی رایج در روند وقوع قیام 29 بهمن و انقلاب اسلامی، شعارها، سخنرانی ها و بیانیه های انقلابیون و رهبران نهضت، بیانگر این واقعیت است که از میان عناصر مذهبی، فرهنگ عاشورا و نهضت امام حسین (ع)، نقش به سزایی در این زمینه ایفا نموده است.

نباید این نکته را فراموش کنیم که قیام 29 بهمن تبریز مجزا و مجرد از نهضت امام خمینی معنی و مفهومی ندارد، به سخن دیگر نتایج قیام تبریز فصل مشترک حرکت مردم سراسر ایران است. با این حال برای رسیدن به این حقیقت و اینکه فلسفه شکل گیری قیام 29 بهمن مردم تبریز در سال ۱۳۵۶چه بوده و چه دستاوردهای در پیروزی انقلاب داشته، در گفت وگو با جمعی از فعالان دانشجویی حوزه انقلاب دانشگاه های استان و تحلیلگر مسایل انقلاب اسلامی انجام داده ایم که از نظررئان می گذرد.

قیام مردم تبریز ماهیت اسلامی و مذهبی داشت

عزیز جوانپور، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان آذربایجان شرقی و محقق و تحلیلگر مسائل انقلاب اسلامی در این باره در گفت وگویی تفصیلی با گزارشگر فارس گفت: قیام 29 بهمن سال 1356، تبریز، یکی از نقاط عطف انقلاب محسوب می شود، در کتب گوناگونی که پیرامون ریشه های انقلاب اسلامی نوشته شده، قیام تبریز به عنوان یکی از ریشه های اساسی انقلاب اسلامی ایران ذکر شده است؛ چون باعث شیوع سنت «چهل ها» در کشور شد و قیام مردمی را از شهری به شهر دیگر سرایت داد و به ترتیب یزدی ها، شیرازی ها، جهرمی ها، کازرونی ها و نهایتا همه ایران به پا خاستند. وی در ادامه با تاکید بر اینکه این قیام یک ماهیت اسلامی و مذهبی داشت؛ چرا که خاستگاه آن مسجد بود و دیدگاهش را از مراجع و علما وام گرفته بود. قیام تبریز از جنبش قم مهیب تر بود قیامی که نمونه ای درخشان از استفاده سیاسی از سنت های شیعی بود، یادآور شد: چون این قیام با برنامه ریزی دقیق قبلی دانشجویان دانشگاه و مردم مبارز تبریز و روحانیت مبارز به رهبری آیت الله قاضی بود، چنان گستردگی و عمقی داشت که ماموران ساواک هر چند پیشتر وضعیت شهر را غیرعادی ارزیابی کرده بودند اما از پیش بینی قیامی به این عظمت به دلیل همان برنامه ریزی دقیق آن عاجز ماندند. هر چند قیام 29 بهمن با قهر انقلابی همراه بود ولی سران رژیم نتوانستند به مردم تبریز نسبت غارتگری بدهند.

این فعال حوزه انقلاب اسلامی اضافه کرد: از منظر مقام معظم رهبری هم قیام 29 بهمن 1356 تبریز درسی مهم و همچون موتور پیش برنده ملت در پیروزی انقلاب اسلامی است بر این واقعیت صحه می‌نویسد؛ گذارد که انقلاب اسلامی محدود و منحصر در تهران نبوده و مناطق مختلف کشور هر یک به سهم خود در پیشبرد انقلاب اسلامی سهمی به سزا داشتند. با این حال نقش آذربایجان از هر جهت خاص و ویژه است. به تعبیر رهبر انقلاب مردم آذربایجان در همه تحولات مهم اجتماعی و سیاسی بیش از سال گذشته کشور مانند قضیه تنباکو، مشروطه، نهضت ملی شدن صنعت نفت، انقلاب اسلامی و دفاع مقدس از اصلی ترین محورهای مبارزه بوده اند و این، شناسنامه و تاریخ پرافتخار آذربایجان است.

وی در نهایت یادآور شد: تبریز شهر فراز و فرودهای تاریخی، شهر حماسه ها، شهر حوادث، رویدادها، شهر تاریخ ساز و زادگاه بزرگان علم، ادب، سیاست و مبارزه است. این خطه در طول تاریخ شاهد قیامهای تأثیرگذاری بوده و حماسه های به یاد ماندنی از خود به یادگار گذاشته است که از جمله آنها می توان به قیام مردم تبریز در دوره ی استبداد صغیر و شکست محمدعلی شاه و قیام کم نظیر 29 بهمن 1356 علیه حکومت غیرمردمی پهلوی دوم اشاره کرد که هر دو تأثیر شگرفی در تاریخ معاصر ایران از خود بر جای گذاشته اند.

آذربایجانی ها پیشگام آزادی و حق طلبی در ایران

با این وجود، تحلیلگرانی که روند انقلاب را دنبال می کنند اذعان دارند؛ 29 بهمن 56 یک نقطه آغازین مردمی برای انقلاب اسلامی در خارج از حوزه قم محسوب می شد. پس از قیام مردم تبریز، سخنرانان و خطبا با بیان آتشین خود، ماجرای تبریز را با شرح و بسط در خور توجه، در همه شهرها پخش کردند و به یک معنا، نخستین الگوی مبارزاتی عرضه شد و با تداوم حماسه ها تا 22 بهمن 57، پیروزی انقلاب اسلامی را به ارمغان آورد.

امین دیندار، فعال دانشجوی جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز نیز در این خصوص در گفت وگو با خبرنگار فارس می گوید: آذربایجان و آذربایجانی از مبدأ تاریخ تاکنون پیشگام آزادی و حق طلبی در کشورمان بودند به طوریکه نقش پررنگ و تأثیرگذار آذربایجان از قیام مشروطه و مبارزات انقلاب اسلامی و رشادت های دلیردانش در هشت سال دفاع مقدس تا حماسه نهم دی و تلاش برای آبادانی و سازندگی میهن اسلامی غیرقابل انکار و بی بدیل بوده است.

این فعال دانشجوی آذربایجان شرقی در بخش دیگر سخنان خود با اشاره به شکل گیری قیام 29 بهمن تبریز گفت: قیام ۲۹ بهمن سال ۵۶ مردم تبریز در واقع آغاز شمارش معکوس و استارت ساعت شنی اتمام رژیم طاغوت بود و نفس های منحوس این رژیم وابسته و ایادی استکبار بعد از این قیام به شمارش افتاد.

وی تاکید کرد: این قیام به سان زلزله ای مهیب بر روی سازه به ظاهر مستحکم و در واقع از درون پوسیده رژیم منحوس پهلوی بود که به مانند زلزله های طبیعی، ستون ها و استحکامات ابنیه رژیم را سست و لرزان کرد و پس لرزه های دیگر آن در اقصی نقاط کشور نهایتا در کمتر از یک سال موجب فروپاشی رژیم طاغوت گردید.

تبریزی ها اولین شعار های مرگ بر شاه را سر دادند

محمدمهدی علیزاده دیگر فعال دانشجوی استان آذربایجان شرقی نیز در این باره در گفت وگو با خبرنگار فارس با تاکید بر اینکه قیام 29 بهمن تبریز بستر را برای ادامه نهضت امام خمینی(ره) فراهم کرد، یادآور شد: مردم تبریز در طول کارنامه تاریخی خود همواره ایمان والای خود به مقدسات دینی، شجاعت و غیرت ملی و همچنین درک صحیح شرایط و زمان را به همگان نشان داده اند. این موارد باعث می شود مردم تبریز همواره در برهه های حساس تاریخ این کشور خط مقدم باشند و نمونه بارز آن در 29 بهمن به وقوع پیوست.

وی در بخش دیگر سخنان خود در پاسخ به این سوال اینکه نقش قیام 29 بهمن تبریز در شکل گیری، تاثیر و پیروزی روند انقلاب را چگونه ارزیابی می کنید، گفت: انقلابیون تبریز 40 روز بعد، در 29 بهمن ماه به ندای روحانیون مبارز شهر از جمله آیت الله طباطبایی، لیبک گفتند و به دلیل خون خواهی شهدای قم همچنین توهین بی شرمانه عوامل دولتی به مقدسات تظاهرات کیلومتری در شهر برگزار کردند و اولین شعارهای مرگ بر شاه را سر دادند.

علیزاده تاکید کرد: در قیام مردم تبریز دانشگاه که مهد پویایی جامعه محسوب می شود به رهنمود رهبرانی از جمله آیت الله قاضی طباطبایی در این قیام در کنار مردم انقلابی ایستادند و مبارزه کردند. ناگفته نماند؛ تاریخ معاصر آذربایجان، در کمتر از یک قرن دو نقش عمده در تحولات ایران ایفا نموده است؛ قیام مردم تبریز در دوره استبداد صغیر و شکست محمدعلی شاه و قیام 29 بهمن 56 علیه

محمدرضا شاه که هر دو تأثیر شگرفی در روند تاریخ معاصر ایران به جا گذاشته است.

در واقع به عقیده تحلیلگران این حوزه حرکت های سیاسی – مذهبی مردم شهر تبریز در طول تاریخ نهضت امام خمینی (ره) از جایگاه ویژه ای برخوردار بوده است که تبلور عینی آن قیام 29 بهمن در سال 56 است که این اربعین سرسلسله اربعین های مختلف و نهاتا منجر به شکل گیری قیام های انقلاب شد.

قیام 29 بهمن تبریز جزیره ثبات رژیم شاه را آشفته کرد

مریم افکاری دیگر فعال دانشجوی دانشگاه تبریز نیز در این زمینه در گفت وگو با گزارشگر فارس با بیان این نکته اینکه قیام 29 بهمن تبریز نقطه عطفی در تاریخ مبارزات ایران است که با در هم شکستن جزیره ثبات و آرامش موصوف کارتر؛ منشاء و سرآغاز قیام های بعدی مردم ایران را فراهم آورد، تصریح کرد: قیام 29 بهمن تبریز قدرت پوشالی رژیم پهلوی را که در منطقه به عنوان جزیره ثبات و آرامش و ژاندارم منطقه مطرح بود، در هم شکست و این قیام آغازگر طوفان سهمگین انقلاب علیه رژیم شاه بود که در آن زمان ملت آذربایجان خواستار دفع خودکامگی یعنی استبداد داخلی و جلوگیری از استیلای خارجی بودند.

این فعال دانشجوی استان در بخش دیگر سخنان خود در پاسخ به این سوال اینکه چرا در آن برهه زمانی مردم تبریز علیه رژیم پهلوی قیام کردند، خاطر نشان کرد: قیام 29 بهمن در آن برهه زمان به نوعی در تاریخ کشورمان کم نظیر بود به طوری که می توان گفت نخستین رویارویی مستقیم مردم با قوای نظامی در سطح بسیار گسترده در آن زمان بود. وی اضافه کرد: قیام 29 بهمن تبریز در واقع موتور محرکه منشاء و سرآغاز قیام های بعدی مردم ایران را به دنبال داشت به طوریکه این قیام مردم تبریز باعث شد تا حادثه مهم و خونین 19 دی قم؛ با همه تبلیغات و شانتاژهای منفی علیه آن، غفلت ها و غرض ورزی ها را از بین برده و ماندگار گردد.

قیام 29 بهمن تبریز تبلور غیرت و آزادی آذربایجانی هاست

مریم فتاحی فعال دانشجوی دانشگاه بناب هم در این باره در گفت وگو با فارس می گوید: قیام مردم تبریز در دوران آغاز اعتراضات عمومی مردم ایران علیه ظلم و فساد رژیم طاغوتی و سرسپرده پهلوی همچون جرقه ای بود که در انبار باروت ملت مسلمان ایران افتاد و باعث شعله ور شدن آتش انقلاب و به پاخواستن همگانی مردم ایران شد. وی در ادامه تاکید کرد: قیام مردم تبریز به نوعی پیشرو بودن مردم تبریز و آذربایجان را در بزنگاه های حساس تاریخی دوباره به اثبات رساند و بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی مورد تحسین بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) قرار گرفت و آذربایجان را به عنوان سر ایران معرفی کرد.

با این اوصاف، حرکت های فرهنگی، انقلابی، سیاسی و مذهبی مردم آذربایجان و در راس آنها شهروندان شهر تبریز در طول تاریخ نهضت امام خمینی (ره) از جایگاه ویژه ای برخوردار بوده است که تبلور عینی آن را می توان در قیام 29 بهمن در سال 56 مشاهده کرد.

واقعیت این است که قیام 29 بهمن تبریز نقطه عطف تاریخ انقلاب اسلامی ایران به شمار می رود و در واقع، قیام مردم تبریز حلقه ارتباط قیام مردم قم و قیام حماسه آفرینان یزد و جهرم بوده است و به سخن دیگر قیام 29 بهمن تبریز اولین حلقه زنجیره ای بود، که قیام 19 دی قم را به قیام های پی در پی ایران زمین متصل نمود، و این حرکت مردم خطه آذربایجان و شهر تبریز به طور ناگهانی و غیرمنتظره ضربه ای بر سلطنت پنجاه ساله پهلوی وارد ساخت و موجب پیروزی انقلاب اسلامی ایران، شد.